

CHỦ ĐỀ 2. XÂY DỰNG QUAN ĐIỂM SỐNG

1. TÌM HIỂU VỀ QUAN ĐIỂM SỐNG CỦA BẢN THÂN

1.1. Chia sẻ cách hiểu của em về quan điểm sống

❖ **Thảo luận nhóm:** Quan điểm sống là gì?

*** Quan điểm sống cá nhân thể hiện ở:**

- Cách nhìn nhận, suy nghĩ, đánh giá về bản thân, các mối quan hệ, việc học tập, lao động nghề nghiệp; về tự nhiên, cộng đồng xã hội,... và các sự vật, tự nhiên hiện tượng khác trong cuộc sống được thể hiện qua các phát ngôn, cách ứng xử trong cuộc sống.

=> **Kết luận:** Quan điểm sống thể hiện mối quan hệ giữa cách mà chúng ta suy nghĩ với hành vi, ứng xử của chính mình.

1.2. Chia sẻ quan điểm sống của em và đưa ra nhận xét về quan điểm sống của các bạn

❖ **Thảo luận nhóm:** Lớp chia thành 4 nhóm cho các nhóm thảo luận một mệnh đề, đưa ra ý kiến của nhóm về mệnh đề đó.

- Nhóm 1 phụ trách mệnh đề: “Tôi tự nhủ với bản thân rằng cần phải sống chân thực, đơn giản, muốn sống đơn giản thì cần trung thực”.

- Nhóm 2 phụ trách mệnh đề: “Im lặng khi giận dữ; không hứa lúc vui vẻ”, tôi luôn tâm niệm điều này để tránh phạm sai lầm.

- Nhóm 3 phụ trách mệnh đề: “Đừng bao giờ đánh mất niềm tin vào bản thân. Thành công sẽ đến với những người luôn biết cố gắng”.

- Nhóm 4 phụ trách mệnh đề: “Không có áp lực, không có kim cương”, vậy nên tôi luôn thấy ý nghĩa của những áp lực và không ngại đối mặt.

- Hãy thảo luận và đánh giá các mệnh đề theo các tiêu chí sau:

- Mệnh đề đúng hay sai? Vì sao?
- Nội dung mệnh đề về vấn đề gì?
- Có ý nghĩa không và ý nghĩa như thế nào đối với bản thân và xã hội?...

- Học sinh đưa ra quan điểm của cá nhân

1.3. Chỉ ra một số quan điểm sống mà em đánh giá cao và những biểu hiện của quan điểm sống đó

*** Gợi ý:** “Có công mài sắt có ngày nên kim” là kim chỉ nam trong cuộc sống của tôi nên tôi luôn:

- Không ngừng cố gắng
- Sẵn sàng đón nhận thử thách không than phiền.
- Chăm chỉ, nghị lực, theo đuổi mục tiêu.
- Tập trung cao độ trong công việc trong thời gian quy định...

2. XÁC ĐỊNH ĐẶC ĐIỂM TÍNH CÁCH CỦA BẢN THÂN

2.1. Những từ thể hiện nét tính cách của em theo các mối quan hệ phù hợp

*** Lựa chọn và sắp xếp những từ thể hiện nét tính cách của em theo các mối quan hệ phù hợp**

Cởi mở	Tinh tế	Lạnh lùng	Trách nhiệm
Vui vẻ	Thiếu cẩn thận	Lãng phí	Chăm chỉ
Thận trọng	Chưa ngăn nắp	Khiêm tốn	Kiều ngạo
Vụng về	Lạc quan	Tiết kiệm	Gọn gàng

❖ **Thảo luận nhóm:** Xác định những nét tính cách thể hiện trong mối quan hệ phù hợp theo bảng gợi ý

*** Gợi ý:**

- Mối quan hệ với người khác: cởi mở, tinh tế,...
- Mối quan hệ với công việc: chăm chỉ, thiếu cẩn thận,....
- Mối quan hệ với bản thân: lạc quan, vui vẻ,....
- Mối quan hệ với tài sản: tiết kiệm, lãng phí,....

2.2. Chỉ ra những nét tích cực và chưa tích cực trong tính cách của em

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

Tích cực trong tính cách	Chưa tích cực trong tính cách
.....	
.....	
.....	

3. TÌM HIỂU CÁCH TƯ DUY PHẢN BIỆN

3.1. Chia sẻ với các bạn về một số biểu hiện của người có tư duy phản biện

*** Tư duy phản biện là gì?**

⇒ Là một quá trình tư duy, biện chứng gồm quá trình phân tích và đánh giá sự vật, hiện tượng một cách rõ ràng, logic, khách quan với đầy đủ bằng chứng theo các cách nhìn khác nhau nhằm làm sáng tỏ và khẳng định tính chính xác của thông tin

*** Một số biểu hiện của người có tư duy phản biện**

- Trao đổi dễ dàng với người có quan điểm khác với mình.
- Kiểm chứng thông tin từ nhiều nguồn khác nhau.
- Thường đặt nhiều câu hỏi
- Luôn học hỏi cái mới và tìm hiểu sâu vấn đề.
- Không bảo thủ
- Tìm hiểu các phương án khác nhau cho vấn đề.

3.2. Thảo luận về cách tư duy phản biện khi đánh giá sự vật, hiện tượng

❖ **Thảo luận nhóm:** Chia sẻ với các bạn về cách tư duy phản biện

- Các bước thực hiện cách tư duy phản biện:

Bước 1. Tự đặt các câu hỏi xác định thông tin, nhận định khách quan về vấn đề.

Bước 2. Suy nghĩ thấu đáo, xác minh thông tin trước khi chấp nhận ý kiến của người khác.

Bước 3. Trả lời câu hỏi, trình bày quan điểm dựa trên bằng chứng, minh chứng hợp lí.

3.3. Chia sẻ cách em tư duy phản biện với các ý kiến về những vấn đề khác nhau trong cuộc sống

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

4. RÈN LUYỆN TƯ DUY PHẢN BIỆN THÔNG QUA TRANH BIỆN

*** Tranh biện là gì?**

- Tranh biện là một quy trình tích lũy, sắp xếp, đối đáp, so sánh, nghiên cứu và phân tích về một chủ đề bất kỳ trong cuộc sống.

- Những người tham gia tranh biện được chia làm 2 phe: phản đối và đồng ý.
- Bắt buộc phải đưa ra lập luận của mình để chứng minh quan điểm mình đang đề cập.

*** Mục đích của tranh biện:**

- Đưa ra giải pháp tốt nhất- xử lý tất cả các khúc mắc, xung đột giữa 2 phe phản đối và đồng ý.

- Tranh biện đòi hỏi người tranh biện phải tư duy nhanh và sâu để vừa có thể phân tích lập luận của đội mình, vừa nhanh chóng phân tích và phản biện lại quan điểm của đội đối thủ.

- Tranh biện chỉ thực sự kết thúc khi cả hai đội thật sự đồng ý với phương án được đưa ra.

*** Quá trình tư duy phản biện:**

4.1. Thảo luận các bước thực hiện tranh biện và xác định các biểu hiện của tư duy phản biện

- Bước 1. Tìm hiểu chủ đề tranh biện
- Bước 2. Xây dựng luận điểm, lựa chọn dẫn chứng
- Bước 3. Xây dựng chiến lược tranh biện
- Bước 4. Thuyết trình
- Bước 5. Phân tích câu hỏi chất vấn, lật ngược vấn đề, phản biện vấn đề
- Bước 6. Trả lời câu hỏi chất vấn

4.2. Thực hành tranh biện về nhận định dựa và các bước hướng dẫn

*** Chủ đề tranh biện: “Đại học là con đường tốt nhất để vào đời”.**

Các nhóm lần lượt phản biện. Mỗi nhóm có 3 phút để trình bày quan điểm. Sau đó sẽ có 5 lượt phản biện mỗi nhóm, mỗi lượt 1 phút

- HS thực hành phản biện

4.3. Chia sẻ về những tình huống rèn luyện tư duy phản biện

- HS chia sẻ

4.4. Chia sẻ về sự thay đổi của bản thân trong quá trình rèn luyện

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

5. ĐIỀU CHỈNH TƯ DUY THEO HƯỚNG TÍCH CỰC CHO BẢN THÂN

5.1. Điều chỉnh tư duy trở nên tích cực trong các tình huống

⇒ Tư duy tích cực là một thái độ sống, quan điểm sống đúng hơn là phương thức suy nghĩ. Có nghĩa là tư duy tích cực không phải tìm ra cái đúng hay cái sai mà tư duy tích cực là làm gì và làm thế nào để mọi người hạnh phúc và tiến bộ từ cách suy nghĩ tích cực của tất cả chúng ta.

- Quan sát và nhận ra mặt tích cực, mặt tốt của tính cách cá nhân, của quan hệ hay của sự vật, hiện tượng: Sử dụng trực quan để nhìn nhận sự vật, hiện tượng, tìm hiểu bản chất, các mối quan hệ của sự vật, hiện tượng trước khi đưa ra nhận định.

- Khoan dung với cái chưa tốt, nhìn ra khả năng sử dụng chúng theo hướng tích cực: Áp dụng những gì trực quan mang lại để đánh giá cả mặt tích cực và tiêu cực, qua đó, mong muốn nhìn nhận sự tiêu cực chỉ là những cái chưa tốt, chưa hoàn thiện, không phủ định mà sửa đổi, tiến bộ, phát triển hơn.

- Nghĩ đến kết quả tốt đẹp, sự thay đổi tích cực từ những hành động, việc làm nhỏ nhất và trân trọng điều đó: Cải thiện tư duy tích cực từ những điều nhỏ nhất, luôn rèn luyện và thay đổi.

⇒ Cùng một sự vật, hiện tượng, cách nhìn của chúng ta quyết định nó như thế nào. Việc chọn cách nhìn tích cực giúp cá nhân và mọi người sống vui vẻ và hạnh phúc.

5.2. Chia sẻ cách điều chỉnh tư duy

*** Giải quyết tình huống:** “Bạn A thất vọng về bản thân vì cho rằng cố gắng mãi mà điểm môn Hoá chưa được cải thiện, chắc mình không thể tiến bộ được.”

⇒ Hãy suy nghĩ, thể biện tư duy tích cực về trường hợp này, giúp A có tư duy tích cực về bản thân.

⇒ HS chia sẻ suy nghĩ.

*** Hoạt động nhóm:** chia lớp thành 6 nhóm. Mỗi thành viên trong nhóm phát biểu nhận xét tích cực về từng thành viên trong nhóm

⇒ Hãy viết ra cách nhìn nhận tích cực về những ưu điểm, nhược điểm của bản thân.

Điểm mạnh	Điểm yếu
.....	
.....	
.....	

⇒ Hãy viết ra cách tư duy tích cực về người khác, cộng đồng?

Người khác	Cộng đồng
.....	
.....	
.....	

6. PHÁT HUY ĐIỂM MẠNH, KHẮC PHỤC ĐIỂM YẾU CỦA BẢN THÂN

6.1. Trao đổi về cách phát huy điểm mạnh, khắc phục điểm yếu của bản thân

- Tập thay đổi từ những hành vi cụ thể, nhỏ nhất.
 - Duy trì thói quen tích cực, loại bỏ thói quen xấu.
 - Tự nhủ bản thân luôn cố gắng sau mỗi thất bại.
 - Tự thưởng cho bản thân sau mỗi thành công nhờ phát huy điểm mạnh, khắc phục điểm yếu...

6.2. Thực hiện thường xuyên hành vi tích cực trong cuộc sống hằng ngày, khắc phục dần những điểm chưa tích cực.

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ trong nhóm.

6.3. Chia sẻ kết quả thực hiện việc rèn luyện phát huy điểm mạnh, khắc phục điểm yếu của bản thân trong cuộc sống hằng ngày.

- Đại diện các nhóm trình bày kết quả thực hiện rèn luyện.

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

7. THỂ HIỆN QUAN ĐIỂM SỐNG TÍCH CỰC

*** Yêu cầu:** Hãy đề xuất cách ứng xử thể hiện tư duy tích cực trong tình huống sau?

- **Tình huống 1:** Tùng không đến sinh nhật Tuấn như đã hẹn.
- **Tình huống 2:** Bố mẹ không cho Mai đi chơi xa với bạn khác giới.
- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

*** Hỏi:** Chúng ta thường thể hiện quan điểm của mình về những vấn đề nào trong cuộc sống? Và quan điểm đó như thế nào?

7.1. Thể hiện quan điểm sống của em trong các mối quan hệ bằng hành vi và việc làm cụ thể

- Với bản thân: Phải nỗ lực, phấn đấu, rèn luyện những phẩm chất tốt đẹp.
- Với người khác: Phải trung thực, biết yêu thương, giúp đỡ.
- Với công việc: Luôn hết mình, cố gắng, quyết tâm hoàn thành nhiệm vụ
- Với tài sản: Biết giữ gìn, bảo quản.

7.2. Lan tỏa những điều tích cực tới người xung quanh

- HS liên hệ bản thân và chia sẻ

8. KHẢO SÁT KẾT QUẢ HOẠT ĐỘNG

❖ Khảo sát kết quả tự đánh giá mức độ đạt được trong việc thực hiện các mục tiêu của Chủ đề 2

Tốt	Đạt	Chưa đạt
NỘI DUNG ĐÁNH GIÁ		
1. Xác định được quan điểm sống tích cực.		
2. Xác định được đặc điểm tính cách; một số điểm mạnh, điểm yếu của bản thân.		
3. Nhận diện được những đặc trưng cơ bản của người có tư duy phản biện.		
4. Hình thành được tư duy tích cực để góp phần tạo nên quan điểm sống tích cực.		
5. Xác định được các bước thực hiện tranh biện và các biểu hiện của tư duy phản biện.		
6. Biết cách điều chỉnh tư duy theo hướng tích cực cho bản thân.		
7. Biết cách phát huy những điểm mạnh, khắc phục điểm yếu trong tính cách của bản thân.		
8. Thể hiện được quan điểm sống tích cực trong cuộc sống.		

--- HẾT ---